

Motion om sexualpolitiskt program

Bakgrund

Med anledning av det kommande valet anser jag att partiet bör anta ett sexualpolitiskt program för att låta väljare veta hur vi ställer oss i sexualpolitiska frågor

Motion

Med det ovanstående som bakgrund, yrkar jag således följande:

att den bifogade pdf-filen "Sexualpolitik.pdf" antas som sakpolitiskt program på området sexualpolitik

Signerat, Theo Haglund

PIRATPARTIET

Sexualpolitiskt program

0. Inledning	3
1. Rätt att definiera sin egen identitet	4
2. En etisk och evidensbaserad transvård	4
3. Fri relationsbildning	5
4. Jämställdhet	6
5. En värdeneutral ställning till sexarbete	7
6. Antidiskriminering	9
7. Reproduktiv hälsa och rättigheter	10

Överblick – Piratpartiet vill att:

- §1 Alla ingrepp inom reproduktiv-, sexual- och transmedicin beslutas av individen i samråd med dennes läkare.
- §2 Alla åldersgränser inom reproduktiv-, sexual- och transmedicin avskaffas, mognadsbedömningar görs på individuell basis för omyndiga patienter.
- §3 Informed consent modell införs i transvården
- §4 Juridiskt erkännande av polyrelationer möjliggörs
- §5 Sexarbete avkriminaliseras
- §6 Momsen på mensskydd slopas

0. Inledning

Kroppslig autonomi

Den svenska staten har en lång historia av inskränkningar i rätten till kroppslig autonomi, allt ifrån tvångssterilisering av "asociala" till ofrivilliga medicinska experiment på intellektuellt funktionshindrade personer har förekommit inte bara på svensk mark utan i svensk regi. Trots att vi lagt en del av dessa fenomen bakom oss kan det samma inte sägas för den förmyndarstatsattityd som präglar myndigheters agerande än idag. Faktum är att inskränkningar i den kroppsliga integriteten fortsatt förekommer, om än kanske färre än vad som förekom tidigare i historien. Många av dagens inskränkningar är kopplade till individens kön och sexualitet, vilket gör dem särskilt allvarliga.

Piratpartiet anser att den kroppsliga autonomin, särskilt när det gäller köns- och sexrelaterade aspekter, är en av de mest grundläggande rättigheterna, och vi tycker därför att inskränkningar i denna rättighet måste reserveras för fall där det finns synnerliga skäl som talar emot individens kapacitet att ge informerat samtycke. Vi tycker att beslut om såväl preventivmedel som sterilisering som könsbekräftande behandling som regel ska vara upp till individen att fatta. Läkare ska bidra med medicinsk information och rådgivning, men bör bara i undantagsfall vara beslutsfattare.

Vi motsätter oss även lagstadgade åldersgränser inom reproduktions-, sexual- och transmedicin då vi tycker att även omyndiga individer är berättigade att få sin sak prövad, och att vården och socialtjänsten är bättre lämpade till att göra en risk- och mognadsbedömning än byråkrater och nämndemän.

1. Rätt att definiera sin egen identitet

Korrekt personuppgifter som inte utsätter en för förnedring eller fara är något som de flesta tar för givet, men faktum är att detta är en lyx som inte ges till personer som inte uppfyller alla kriterier på en av de två uppsättningar könskaraktistika som vi benämner som "man" och "kvinna". För transpersoner som ännu inte fått tillstånd att ändra sitt juridiska kön innebär situationer där identitetsverifikation kan förekomma ofta ångest och förnedring, något som utöver att orsaka lidande begränsar deltagande i samhället. Det skapar också problem unika för ickebinära personer, som tvingas ljuga om sin könsidentitet för att få tillstånd att byta sitt juridiska kön, och även då endast kunna välja mellan två könsmarkörer där ingen av dem riktigt stämmer. På grund av personnummers beroende av det juridiska könet innebär en ändring av detta också att transpersoner i princip behöver ges en ny identitet, vilket innebär mycket pappersarbete för såväl individ som myndigheter.

Det juridiska könet saknar syfte. I könsuppdelad statistik bör det kön man uppfattas som vägra tyngre än såväl könsidentitet som genitalier, och då transpersoner som genomgått behandling har en blandad uppsättning könskaraktistika kan ingen medicinskt användbar information härledas från det juridiska könet inom vården.

Piratpartiet är skeptiskt mot ofrivillig insamling och offentliggörande av personuppgifter i allmänhet, men är extra kritiska när det gäller så integritetskänsliga personuppgifter som kön.

Därför vill vi att:

§1 Juridiskt kön avskaffas på sikt, och tills dess vill vi att;

§2 Personnummer görs könsneutrala

§3 Ändring av juridiskt kön görs till en administrativ process utan krav på diagnos, könsidentitetsutredning, medicinska ingrepp eller läkarintyg.

§4 Åldersgränsen för ändring av juridiskt kön slopas

§5 Juridiskt kön görs till en känslig personuppgift

2. En etisk och evidensbaserad transvård

Den könsbekräftande vården är ett praktexempel på nutida situationer där den kroppsliga autonomin inte respekteras. För att få lov att genomgå könsbekräftande kirurgi krävs det idag inte bara en utredning av patientens kapacitet att ge informerat samtycke, utan även en djupgående psykologisk utredning, personlighetsdiagnostik, psykosocial utvärdering, diagnos av transsexualism F64.0, och ett tillstånd från Socialstyrelsens rättsliga råd som enligt praxis endast ges efter att rådet tillåtit ta del av en omfattande dokumentation av patientens medicinska historik.

Könsdysforiutredningarna i Sverige är en relik från en svunnen tid och tjänar inget syfte utöver att förhindra personer med könsdysfori från att transitionera, något som enligt IESOGI faller under omvändelseterapi och därmed utgör en överträdelse av mänskliga rättigheter. Dessa utredningar upplevs ofta som förnedrande, provokativa och invasiva, och innehåller

ofta specifika frågor kring bland annat individens sexliv och andra orelaterade uppgifter, något som gör att tiden från remiss till behandling tar många år. Detta skapar inte bara enorm påfrestning för patienten, utan belastar även sjukvården avsevärt.

Med undantag av godkännande från socialstyrelsen, och faktumet att vissa vårdgivare även godtar diagnoserna F64.9 och F64.8, gäller samma krav för könsbekräftande hormonbehandling. Till och med pubertetsfördröjande behandling, som anses vara en viktig del i diagnosticeringen av könsdysfori, skrivs i Sverige endast ut till personer med åtminstone en preliminär könsdysforidiagnos.

Samtidigt som transsexuellas kroppar är strikt kontrollerade genomförs samma eller liknande ingrepp på spädbarn med intersexuella tillstånd, utan krav på medicinsk indikation. Piratpartiet anser att detta är fullständigt orimligt och att det utgör ett exempel på när samhällsnormer och fördomar tillåts skriva medicinsk policy.

Det är av yttersta vikt att alla människor, oavsett deras könsidentitet eller eventuella transefarenhet, känner sig bekväma i sin egen kropp. Frånvarande av könsdysfori är en förutsättning för en skälig levnadsstandard, och komplikationerna av obehandlad könsdysfori bör inte underskattas. Mot bakgrund av detta är det tydligt att en etisk transvård är en transvård baserad på självbestämmanderätten, en så kallad informed consent modell.

Liksom med alla medicinska ingrepp kommer det oundvikligen finnas fall där folk tar ett felaktigt beslut. Dessa personer ska självfallet få samma stöd i sin detransition som personer som genomgår en transition, och de ska ha rätt att korrigera eventuella oönskade kroppsattribut på samma villkor som de personer som ej tidigare genomgått en transition. En könsdysfori som uppstått på grund av mänskligt orsakade könskaraktistika är varken mer eller mindre allvarlig än en könsdysfori som uppstått på grund av könskaraktistika som orsakats av kroppsegna processer.

När transvården inte grundar sig i självbestämmanderätten utan istället bedrivs enligt en så kallad gatekeeping modell saknas förutsättningar för ett transparent och ärligt samtal kring tankar och tvivel över könsidentitet och de olika behandlingarna. När utredaren har möjlighet att avgöra huruvida du får den vård du behöver blir utredningen mindre av en dialog och mer av ett förhör. Endast när patienten återfår makt över sin egen kropp kan utredningens egentliga mål, att förebygga ånger, uppfyllas.

Därför vill vi att:

§6 Gatekeeping-modellen inom den könsbekräftande vården avvecklas och ersätts med en "informed consent" modell.

§7 Ingrepp i spädbarns könsorgan, inklusive könsnormaliserande ingrepp av intersexuella spädbarn, endast tillåts när det föreligger akut medicinsk indikation.

§8 Den könsbekräftande vården bedrivs i enlighet med Endocrine Society's riktlinjer

3. Fri relationsbildning

Vi anser att det ska vara fritt för var och en att bilda de familjekonstellationer de önskar, oavsett om detta innebär ett samkönat par, en kärnfamilj eller en polyrelation. Alla människor

ska ha rätt att på egen hand besluta vem eller vilka de bildar förhållande med, och statens inblandning i romantiska och sexuella relationer ska begränsas till när samtycke saknas eller är ogiltig.

För oss är det viktigt att människor som lever i en kärleksrelation bestående av fler än två personer ges samma rätt att få sin relation juridiskt erkänd som personer som lever i tvåsamhet. Flersamma förhållanden ska, liksom monogama sådana, bygga på frivilligt och ömsesidigt samtycke, och vi motsätter oss därmed polygama äktenskap som ingåtts i länder där så inte är fallet.

Vi vill även se en reformering av föräldrabalken för att göra den könsneutral, samt ett införande av möjligheten att ha fler än två vårdnadshavare. Möjligheten för ett barn att ha fler än två vårdnadshavare är en viktig sak för de barn som lever i familjer där det finns fler än två personer i föräldrarollen. Även i fall där ett barn spenderar mycket tid hos en familjemedlem som inte är dennes förälder, exempelvis en mor- eller farförälder, kan det finnas ett värde i att även den personen kan få bli vårdnadshavare för barnet. Liksom all annan lagstiftning gällande vårdnad av barn ska beslut om fler än två vårdnadshavare utgå ifrån barnets bästa.

Därför vill vi att:

- §9 Äktenskapsbalken görs antalsneutral
- §10 Föräldrabalken görs könsneutral
- §11 Möjlighet till fler än två vårdnadshavare införs

4. Jämställdhet

Jämställdhetsdiskussionen i Sverige präglas allt för ofta av identitetspolitik och brist på intersektionalitet. Fokus ligger oftare på saker som andelen kvinnor i chefspositioner än på att bekämpa den arbetsmarknadsdiskriminering som ligger bakom den skeva könsfördelningen. Ett jämställt samhälle uppnås inte av könskvotering eller porrfilter. Ett jämställt samhälle uppnås av att könsbaserad diskriminering och sexistiska strukturer bekämpas.

Piratpartiet efterlyser en intersektionell jämställdhetspolitik som riktar in sig på problemen och inte symtomen.

Därför vill vi att:

- §12 Momsen på mensskydd slopas
- §13 Tillgången till skyddande boenden för män och transpersoner ökar
- §14 Utbildning kring andra former av våld i nära relationer än manlig förövare mot kvinnligt offer ökar

5. En värdeneutral ställning till sexarbete

Avkriminalisering

Sexarbetare har länge vittnat om problemen med kriminaliseringen av sexarbete¹ och uppmaningar till avkriminalisering har utfärdats inte bara av organisationer som företräder sexarbetare utan även av WHO², UNAIDS³, Human Rights Watch⁴ och Amnesty International⁵.

Trots att den nordiska modellen marknadsförs som ett alternativ som endast kriminaliserar köp av sexuella tjänster är det i slutändan den som säljer sex som får det hårdaste straffet. Personer som arbetar inom sexrelaterade yrken riskerar idag att bli vräkta ur sina hem, förlora vårdnaden av sina barn, bli utvisade och nekas tillgång till den gemensamma välfärden, enbart på grund av att de är sexarbetare.⁶ Priset för den nordiska modellen är mycket dyrt, den har orsakat omfattande lidande och krävt liv.^{7 8}

Piratpartiet är övertygade om att människor som regel är kapabla att själva bestämma med vem de har sex med och under vilka omständigheter. Vi ser ingen anledning att tro att sexarbetare skulle vara mindre kapabla till detta än någon annan.

Arbetsvillkor

Sexarbete, när de sker av fri vilja, är arbete. Trots att media gärna målar upp en bild av sexköpare som etiskt förkastliga män som anser sig berättigade till andras kroppar finns det många anledningar för en person att söka sexuella tjänster, varav många är legitima och utan illvilja. Det kan röra sig om personer som på grund av rörelsehinder saknar förmågan till sexuell självstimulering, personer i behov av en surrogatpartner för att kunna genomgå sexterapi, eller helt enkelt ensamstående personer som söker sexuell närhet men inte anser sig berättigade av det.

Sexarbetare kan ge dessa personer verktyg för att återta kontrollen över sin egen sexualitet, och sexarbete kan därför ses som ett samhällsnyttigt yrke. Det finns därmed ingen anledning att neka sexarbetare tillgång till de förmåner som välfärdsstaten medför, något som idag sker genom att sexarbetare inte får samma rätt till föräldraledighet, sjukpenning och pension som arbetare inom andra yrken. Inte heller skyddas sexarbetare av de lagar och bestämmelser som finns kring arbetsvillkor, anställningstrygghet och liknande, vilket försätter

---

¹ [NSWP Supports Amnesty International | Global Network of Sex Work Projects](#)

² [FINAL v.3 #15 Guide Prevention STI Sex Workers -For web.pdf \(who.int\)](#)

³ [Wayback Machine \(archive.org\)](#)

⁴ [Why Sex Work Should Be Decriminalized | Human Rights Watch \(hrw.org\)](#)

⁵ [Amnesty - Mänskliga rättigheter för de som säljer sex - Amnesty Sverige](#)

⁶ [Brottsbalk \(1962:700\) Svensk författningssamling 1962:1962:700 t.o.m. SFS 2022:116 - Riksdagen](#)

⁷ [Long read: How the Nordic model in France changed everything for sex workers | openDemocracy](#)

⁸ [Sex workers cry foul over activist's death \(thelocal.se\)](#)

dem i en ännu mer utsatt position. Piratpartiet motsätter sig detta, och vill istället att sexarbete erkänns som ett arbete vars yrkesutövare ges samma rätt att delta i välfärden som alla andra.

Samtidigt är sexarbete av sådan natur att de måste undantas från vissa av de bestämmelser som finns kring arbete. Exempelvis ska Arbetsförmedlingen inte kunna begära att en person söker arbete inom sexindustrin, och försäkringskassan ska exkludera sexarbete i bedömningar av nedsatt arbetsförmåga. Sexuella tjänster ska heller inte påverkas av förbudet mot diskriminering i försäljning av tjänster, då man alltid ska kunna avstå från sexuella handlingar, oavsett anledning eller avsaknad av sådan, och oavsett om en transaktion är inblandad. Kravet på informerat och frivilligt samtycke vid sex kommer aldrig vara förhandlingsbart.

Därför vill vi att:

§15 Köp av sexuella tjänster från personer över 18 år som gett sitt informerade och frivilliga samtycke avkriminaliseras.

§16 Kopplerlagen omformas så att den endast kriminaliserar personer som utnyttjar sexarbetare, och inte förbjuder handlingar vars syfte är att underlätta för, trygga eller gynna sexarbetarna.

§17 Sexarbete omfattas av samma lagstiftningar kring arbetsvillkor, anställningstrygghet och välfärd som andra arbeten.

§18 Sexarbetare involveras fullt ut i beslut som rör sexarbete.

6. Antidiskriminering

Idag omfattas diskrimineringsgrunderna "kön", "sexuell läggning" och "könsöverskridande identitet och uttryck" av diskrimineringslagen, men detta är inte tillräckligt för att motverka köns- och sexualitetsbaserad diskriminering.

Dels är dessa grunder inte tillräckligt omfattande. Sexuell läggning omfattar endast den delen av sexualitet som rör vilket eller vilka kön man är sexuellt attraherad av, och det är således fortfarande möjligt att diskriminera personer utifrån vilka sorters samlag de har, huruvida de intar en aktiv eller passiv roll, och huruvida de lever en polyamorös eller monogam livsstil. Begreppet sexuell läggning omfattar heller inte de personer som har sex med personer av samma kön men ändå identifierar sig som heterosexuella, vilket är vanligare än man kan tro.⁹ Vi anser därför att diskrimineringsgrunden sexuell läggning bör ersättas av något som omfattar såväl sexuell identitet som all romantisk och sexuell praktik och preferenser som sker mellan samtyckande vuxna. En fördel med inkludandet av sexuell praktik är också att detta ger skydd mot diskriminering till personer som har sex mot ersättning, och förbjuder därmed diskriminering mot sexarbetare.

Begreppet könsöverskridande identitet och uttryck är även det mycket problematiskt, dels då det antyder att könsidentitet är helt separerat från begreppet kön, och dels då detta utelämnar detransitionerade personer. Vi anser att man istället för att tala om könsöverskridande identitet bör tala om transerfarenhet som diskrimineringsgrund.

Slutligen är det även viktigt att det förbudet mot diskriminering som lagen innebär faktiskt realiserar i praktiken, något som idag inte sker inom många områden. Vi tycker därför att diskriminering som utförs inom offentligt finansierad verksamhet bör räknas som särskilt allvarig, och att media som innehar public service status ska beläggas med ett särskilt ansvar att inte främja diskriminerande beteende och retorik.

Därför vill vi att:

§19 Omvändelseterapi kriminaliseras

§20 Diskrimineringsgrunden sexuell läggning utökas till sexualitet och omfattar utöver sexuell identitet också all romantisk och sexuell praktik och preferenser som sker mellan samtyckande vuxna.

§21 Diskrimineringsgrunden "könsöverskridande identitet och uttryck" ersätts av "transerfarenhet och könsuttryck"

---

⁹ [Sexual identity, attraction and behaviour in Britain: The implications of using different dimensions of sexual orientation to estimate the size of sexual minority populations and inform public health interventions \(plos.org\)](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0171111)

7. Reproduktiv hälsa och rättigheter

Aborträtten i Sverige är idag ej hotad, men riskerar att bli det i framtiden, då det i den nuvarande abortlagstiftningen finns vissa brister som skulle kunna användas av regeringar, myndigheter eller andra institutioner för att begränsa aborträtten. Idag är fri abort tillgängligt fram till vecka 18, därefter krävs tillstånd från Socialstyrelsens rättsliga råd, ett tillstånd som enligt abortlagen endast får ges om fostret inte kan antas vara livsdugligt.

Gränsen för när ett foster kan vara livsdugligt har sedan abortlagens införande 1975 sjunkit från mellan ca 24-28 veckor till 22 veckor, detta då framsteg inom neonatalmedicin gjort att man lyckats rädda fler prenatalt födda barn tidigare. I takt med den medicinska utvecklingen kommer gränsen för livsduglighet att fortsätta förflyttas allt tidigare, och detta riskerar därmed även att medföra ett tidigareläggande av abortgränsen. Att begreppet livsduglighet stryks ur abortlagen är särskilt angeläget då det sannolikt bara är en fråga om tid innan barn uppvuxna i artificiella livmodrar blir en realitet, i vilket fall livsduglighet kan sägas uppstå redan vid befruktning.

Samtidigt som graviditeten är en naturlig och vital del av vår arts överlevnad är det också ett medicinskt tillstånd som medför många risker både under graviditeten och tiden efter barnets fötts. Som ett parti som förespråkar innovation och utveckling ställer sig Piratpartiet positivt till forskning inom reproduktionsmedicin och utvecklingen av reproduktionstekniska hjälpmedel som kan assistera eller ersätta graviditet.

Idag när 96 procent av alla aborter genomförs genom en medicinsk metod utan läkaringrepp finns inte längre någon anledning att besöka en klinik för att påbörja aborten. Piratpartiet anser att hemaborter ska tillåtas där barnmorskor får rätt att skriva ut abortläkemedel som kan hämtas på apotek.

Därför vill vi att:

- §22 Aborträtten inte längre villkoras med att fostret ej är livsdugligt
- §23 Förbudet mot hemaborter hävs
- §24 Möjlighet till självtester för HPV införs
- §25 Ett system för regelbundna kallelser till STI-provtagning införs
- §26 Tillgången till PrEP görs lika över landet